

LIHATOODETE RIKASTAMINE TAIMSETE LISANDITEGA

Piret Raudsepp, Dea Anton, Kadrin Meremäe, Mati Roasto, Tõnu Püssa
Eesti Maaülikool, Toiduhügieeni ja rahvatervise õppetool, Kreutzwaldi 56/3, Tartu
tonu.pyssa@emu.ee

Sissejuhatus

ERA-Net Susfood projekt **SUSMEATPRO** kestis 2015...2018 a. Osalesid: Rootsi, Soome, Eesti, Taani ja Läti teadusasutused.

Eesmärgid

Projekti eesmärgiks oli uurida erinevate taimede kasutuspotentsiaali antimikroobsete ja antioksüdantsete lisanditena lihatoodetes.

Igas riigis uuriti erinevate taimede toimeid. Eestis võrreldi omavahel **mustsõstra, aroonia ja söödava kuslapuu marjade, rabarberi varte ja juurte, mustsõstra lehtede ning tomati** antimikroobseid ja antioksüdantseid toimeid.

Meetodid

- Bakterite, hallitus- ja pärmseente **üldarvud määrati** erinevate taimedega rikastatud tootes ja küpsetatud lihatoodetes 0...8 päeval
- Rasvade **oksüdatsiooni hindamiseks** mõõdeti oksülipiinide ja maloondialdehüüdi kontsentratsioonid 0...8 päeval
- Küpsetatud lihatoodete sensoorne analüüs: **maitse, värvuse, lõhna, üldise meeldivuse hindamine** viidi läbi esimesel katsepäeval

Kokkuvõtteks

Katses kasutatud lisandid - külmuivatatud marjapulbrid, termiliselt kuivatatud tomati ja rabarberi juurepulber näitasid lihatoodetes väga head mikroobide kasvu ja küllastamata rasvhapete rääsumise pidurdamise võimet. Samuti rikastus toodete maitsebukett ja värvus.

Tulemused

Kõige efektiivsemad mikroobidevastased materjalid nii toores kui küpsetatud hakklihas olid: **rabarberi varred; rabarberi varred+tomat; rabarberi juur+mustsõstra marjad, mille toimed olid samaväärsed kontrollühenditega NaCl + NaNO₂, gallushape, rutiin.**

Kõige efektiivsemad oksüdatsiooni pidurdavad materjalid nii toores kui ka küpsetatud hakklihas olid: **rabarberi juur+aroonia; rabarberi juur+mustsõstra marjad, mille toimed olid paremad kontrollühenditest: NaCl + NaNO₂, gallushape, rutiin.**

Kõige maitsvamateks ja meeldivaima välimusega lihatoodeteks hinnati **rabarberi varre ja tomati seguga ja tomatiga rikastatud lihatooted**. Sealjuures hinnati rabarberi varre ja tomati seguga toote puhul ka vähenenud vajadust soolaga maitsestamiseks.

